

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ		Број:
			10/5-43
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ		Датум:
			13.05.2015.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Др Биљана Мишић Илић, редовни професор
2. Др Владимир Јовановић, редовни професор
3. Др Владан Павловић, доцент

2. Одлука Већа департмана за англистику број 10/5-3 од 14. јануара 2015. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Никола Борко Митић
2. Година уписа на мастер академске студије
2013/2014.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије англистике

III НАСЛОВ –МАСТЕР РАДА:

Говорни чин извињења: поређење употребе код изворних говорника енглеског и српских ученика
енглеског језика
Comparing Apologies used by Native Speakers of English and Serbian EFL Learners

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Мастер рад кандидата Николе Митића „Говорни чин извињења: поређење употребе код изворних говорника енглеског и српских ученика енглеског језика" изложен је на 82 стране текста стандардног формата и подељен је у шест поглавља. На самом почетку дат је апстракт, а затим следе поглавља Увод (стр. 3-6), Теоријски оквир рада (стр. 6-22), Методолошки оквир рада (23-27), Анализа добијених резултата (28-64), Закључак (стр. 65-73), Прилози (74-78). Списак коришћене литературе (стр. 79-82) садржи 41 референцу, примарно новије англистичке литературе релевантне за ово истраживање. Рад садржи и 19 табела.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

Мастер рад под насловом „Говорни чин извињења: поређење употребе код изворних говорника енглеског и српских ученика енглеског језика" представља емпиријско истраживање из области прагматике, прецизније интеркултуралне прагматике и њене педагошке примене. Конкретно, у раду се испитује хипотеза о постојању сличности и разлика у формирању говорног чина извињења у енглеском језику између изворних говорника енглеског језика и српских студената енглеског језика. Истраживање је рађено у циљу да се испита ниво усвојености прагматичких стратегија за реализацију говорног чина извињења код српских студената енглеског језика, а и да се испитају сличности и разлике у реализацији говорног чина извињења у односу на одређене друштвене параметре као што су релативна социјална дистанца и степен наметања.

У првом поглављу детаљно су објашњени предмет, циљ и хипотеза истраживања, док су у кратким цртама представљени корпус и методологија рада. Други део рада (теоријски оквир) састоји се из четири главне целине. Прва пружа кратак преглед теорије говорних чинова теорије говорних чинова (Austin 1962, Searle 1969), у смислу дефиниције, класификација и услова примерености. Говорни чин извињења спада у експресиве. Извињења подразумевају постојање извесног прекршаја неке друштвене норме а циљ извињења је да се успостави хармонија и исправи друштвена равнотежа која је поремећена прекршајем (Goffman 1971). Због тога је ради остваривања овог циља потребно да говорник води рачуна и о друштвеној примерености и учтивости. Стога други део овог поглавља доноси најзначајније поставке две теорије учтивости (Brown and Levinson 1987, Leech 1983). Детаљно је објашњен концепт „лица“, срж модела Браунове и Левинсона, који се односи на властиту слику о себи коју сваки појединац жели да очува. Будући да се извињења сматрају чиницима који потенцијално највише угрожавају лице неког од саговорника, трећи део теоријског дела концентрише се на детаљан приказ прагматичких стратегија и помоћних потеза којима се он остварује на начин да се „лице“ сачува. Трећи сегмент овог дела се конкретно бави теоријским поставкама о говорном чину извињења (Olshtain and Cohen 1983), као и везом између теорије говорних чинова и теорије учтивости, а нарочито концептом 'лица'. Блум-Кулка и Олштајн (1984) спецификују да се говорни чин извињења може остварити на директан начин (са експлицитним маркером илокуционе

снаге), индиректно преко различитих стратегија, или комбинацијом ова два начина. У литератури је наведена и поткласификација стратегија при извињењу (изражавање говорникове оговорности и појачавање говорног чина извињења), која је кандидату послужила за прављење класификационог и аналитичког модела. Четврти сегмент даје детаљни преглед истраживања која су се бавила конкретно говорним чином извињења, како у једном језику, тако и контрастивно, а и код ученика страних језика, примарно енглеског (Olstain and Rosenstein 1986, Dalmau and Gotor 2007, Istfici 2009, Tehrani et al, 2012, Perović 2009).

У трећем поглављу, насловљеном *Методолошки оквир рада*, кандидат објашњава технику прикупљања података за истраживање (писани дискурсни упитник са спецификованим ситуацијама), испитивану студентску популацију и начин на који су добијени подаци обрађивани. Корпус на коме је вршено испитивање чине упитници које је попунило 38 испитаника (18 изворних говорника енглеског језика из Аустралије, студената из Сиднеја и 20 изворних говорника српског језика, студената енглеског језика из Ниша. Писани упитник отвореног типа, са шест дијалошких ситуација на енглеском језику, прилагођених животном искуству испитаника, осмишљен је тако да варира неколико параметра могућег односа између испитаника и њихових замишљених саговорника – ниво наметања, односно ниво прекушаја или увреде, и релативну социјалну дистанцу и релативну моћ, на основу постулата теорије учтивости. Подаци из упитника су груписани по ситуацијама. Затим су кодирани у складу са познатом шемом кодирања из истраживања Блум-Кулке и Олштајнове (1984). Стратегије су подељене у категорије и поткатегорије, а на исти начин су кодирани и модификатори који прате реализацију говорног чина извињења, што је приказано у табели 3. На крају је обављена квантитативна анализа.

Четврто, највеће је и најдетаљније поглавље, *Анализа добијених резултата*, садржи шест потпоглавља, од којих свако дескриптивно, квантитативно и квалитативно обрађује по једну од шест ситуација из упитника, као за енглески тако и за српски језик. Кандидат је детаљно анализирао свих шест ситуација, и, на основу свог детаљно разрађеног класификационог модела, описао коришћене прагматичке стратегије и њихове модификаторе, упредио квантитативне податке и дао квалитативне описе и интерпретације података. Основни типови коришћених стратегија у свим ситуацијама су директне, уз присутан индикатор илокуционе снаге, док су међу модификаторима најфреквентнији прилози за појачавање. Квантитативни подаци о фреквентности употребе конкретних стратегија и модификатора, сагледани контрастивно за обе категорије испитаника указују и на постојање извесних интеркултурних разлика.

У закључном поглављу, сумирани се резултати спроведене анализе, према ситуацијама а и компаративно. Квантитативни подаци приказани су у две табеле, дате у прилогу. Контрастивно сагледавање података указује на то да су српски студенти у великој мери користили сличне стратегије као и изворни говорници, али и да постоје извесне разлике, у смислу стратегија и модификација које нису коришћене од стране изворних говорника, што се може приписати разлици у културолошким обрасцима

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу постојећег модела за испитивање говорног чина извињења у оквиру

интеркултуралне прагматике, кандидат је направио одговарајући модификовани класификационо-дескриптивни модел који је послужио за његово страживање. Техника истраживања која је у основи емпиријског дела мастер рада једна је од објективних техника у прагматици, писани дискурсни упитник (*discourse completion test, DCT*), при чему су испитиване две категорије испитаника, уједначене по параметрима узраста и друштвене улоге. Упркос квантитативно релативно малом узорку, истраживање је спроведено методолошки коректно, а дескриптивно и аналитички исцрпно.

У Закључку је кандидат сумирао и дискутовао резултате својих анализа. Резултати истраживања потврђују основну хипотезу о постојању сличности и разлика у избору стратегија за исказивање извињења у енглеском језику који користе изворни говорници и српски ученици енглеског језика. Кроз табеле, а нарочито две сумарне табеле у прилогу закључка, приказано је да постоје одређена подударана али и мимоилажења у корпусима испитиваних група у погледу коришћења прагматичких стратегија и прагматичких модификатора у датим ситуацијама. Установљено је да српски студенти познају и употребљавају све стратегије и њихове модификације које постоје у енглеском, али су уочене и стратегије и модификатори који нису нађени у корпусу енглеских говорника. Када је у питању процена контекстуалних параметара, испољиле су се извесне разлике, које кандидат приписује културолошким разликама, непознавању доминантног обрасца учтивости, непознавање социоекономских фактора на перцепцију степена наметања, а што је све последица учења енглеског језика као страног у формалном академском контексту, а не у изворној средини. Резултати потврђују хипотезу да се на основу истих друштвених чинилаца добијају другачији резултати код испитаника из културно различитих средина, али и да српски ученици често преносе језичке, прагматичке и социокултурне норме из матерњег у енглески језик.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Резултати анализе примера добијених писаним дискурским упитником од стране две категорије испитаника на систематичан начин су приказани у четвртном поглављу рада који је посвећен емпиријском истраживању, при чему је описана и анализирана свака од шест ситуација, кроз језичка средства и кроз прагматичке стратегије и њихове елементе, за сваку групу испитаника а и упредно. Закључци које је кандидат извео логично следе из постављеног теоријског оквира истраживања и класификационо-дескриптивног модела. Спроведена анализа у потпуности је у складу са сврхом и обимом овог рада. Кроз приказ и интерпретацију резултата кандидат је показао да се добро теоријски упознао са одабраном облашћу истраживања, да поседује одговарајуће аналитичке способности и вештине при прикупљању, селекцији и обради језичког материјала и његовој квантитативној и квалитативној обради и анализи, као и синтетичкој интерпретацији. Рад је и графички одлично припремљен, са добро одабраним и приказаним бројним илустративним примерима и кроз 19 табела.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Да ли је теза урађена у складу са образложењем наведеним у пријави теме ДА

Да ли теза садржи све битне елементе ДА

Мастер рад кандидата Николе Митића урађен је у складу са циљевима постављеним у образложењу теме и садржи све неопходне елементе (увод, спецификацију предмета и циљева, постављање теоријског оквира, преглед претходних истраживања, емпиријски део, квалитативну и квантитативну анализу и интерпретацију података, закључак и списак литературе). Рад је јасно структурисан, теоријски део добро обрађен, илустрован бројним

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Број:

10/5-43

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Датум:

13.05.2015.

примерима, а само истраживање је методолошки логично конципирано и педантно изведено, упркос објективним тешкоћама прикупљања података од изворних говорника

По чему је теза оригиналан допринос науци

Значај овог истраживања из области интеркултуралне прагматике огледа се у томе што представља добру комбинацију теорије и праксе. Иако је у свету, у области интеркултурне прагматике говорни чин извињења често испитиван, на нашим просторима је до пре неколико година ова област била готово непозната, па је ово конкретно истраживање, са педагошким импликацијама добродошла новина. Како је рад писан на српском језику, треба истаћи и напор кандидата да преведе англистичку терминологију из области прагматичких стратегија. Комбинујући две изузетно важне прагматике теорије, теорију учтивости и теорију говорних чинова, кроз визуру интеркултуралне прагматике, у истраживању у чијем су фокусу били испитаници који су студенти енглеског језика, кандидат у свом раду даје допринос проучавању прагматичког аспекта у интеркултуралној комуникацији и настави страног (енглеског) језика.

Недостаци тезе и њихов утицај на резултат истраживања

Теза нема недостатака који би утицали на резултат истраживања.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже да се мастер рад под насловом „Говорни чин извињења: поређење употребе код изворних говорника енглеског и српских ученика енглеског језика” прихвати, а кандидату Николи Митићу одобри јавна одбрана.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Др Биљана Мишић Илић, редовни професор

2. Др Владимир Јовановић, редовни професор

3. Др Владан Павловић, доцент